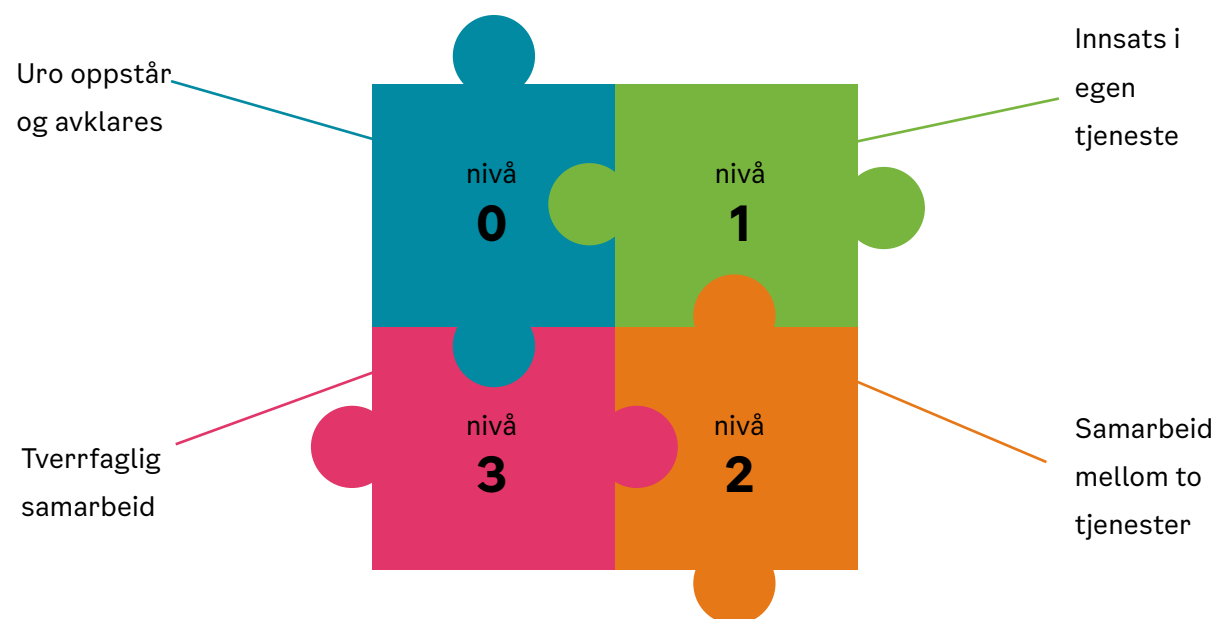

BTI-Handlingsveileder

-Bedre Tverrfaglig Innsats for tjenester i Bydel Bjerke

Digitalt oppskriftshefte for tjenester som jobber med barn, ungdom og/eller foreldre for tidlig identifisering og oppfølging av uro eller bekymring. Veilederen beskriver handlingsgangen i tjenesten fra den første uroen oppstår ovenfor et barn/ungdom/foreldre, til vi jobber som team rundt familien. Prosessen som beskrives, viser rekkefølgen i hva vi gjør fra nivå 0 til nivå 3. Tempo og omfang er bestemt av alvorlighetsgrad og individuelle faktorer.

Versjon 1. 2023 Redaksjon: Prosjektgruppe BTI i samarbeid med involverte tjenester Ansvarlig redaktør og kontaktperson: [Maren Hofmann-Stuen](#)

Hvordan fungerer en interaktiv pdf?

For å gi deg en raskere måte å finne frem informasjon du trenger, er denne pdf-en laget som et interaktivt dokument.

Du kan trygt klikke på linker i innholdsfortegnelsen eller tilsvarende navigasjonsknapper i bunnen.

Pilene nederst gir deg mulighet til å bla én side om gangen.

Vi anbefaler å bruke skjermvisning for pdf-en som du lett kan avslutte ved å bruke ESC-knappen på tastaturet ditt.

Ønsker du å printe et utvalg av sider fra pdf-en?

Pass på at du velger “tilpass” på side og automatisk papirretning.

Uro og oppfølging i egen tjeneste

På dette nivået blir du oppmerksom på uroen ovenfor et barn/ungdom/foreldre. Dette er avklaringsfasen og beskriver aktiviteter som skal konkretisere uroen.

Den deles med dem det gjelder på et tidlig tidspunkt og sammen vurderes om det er behov for ekstra oppfølging og innsats.

Har du mistanke om vold/sekseuell overgrep i nære relasjoner? Ta direkte kontakt med barneverntjenestens vakttelefon 904 00 276 for å drøfte saken.

Foresatte involveres ikke. Ved høy bekymring kontakt politiet parallelt. Se egen handlingsveileder [her](#)

			Hvordan?	Hvem?	Verktøy
1 Uro oppstår		Du får en uro ovenfor et barn/ungdom eller foreldre. Knyttet til trivsel, utvikling og/eller fungering. Hva har du blitt oppmerksom på? Beskrivelsen innebærer ingen antakelser eller konklusjoner.	I møte med den det gjelder på bakgrunn av egne observasjoner eller hendelser, eller på bakgrunn av informasjon fra andre som leder til spørsmål vedr barnets/familiens helse, trivsel, omgivelser/ livssituasjon. Husk at bare du eier din uro – den er subjektiv og et viktig verktøy.	Alle ansatte	Uro-sonene Tegn og signaler
2 Konkretisering		Konkretiser uroen eller bekymringen for deg selv, dokumenter det du ble oppmerksom på. Drøft med en kollega, ved behov med nærmeste leder.	Skriv ned observasjoner, situasjoner og handlinger så konkret som mulig, uten å fortolke. Observer en kort periode ved behov. Gjennomfør innen kort tid. Bruk vedlagt verktøy som hjelpemiddel. Del din uro og dine observasjoner med en kollega/leder. Det kan hjelpe i konkretiseringen.	Den ansatte som eier uroen	Refleksjonsnotat nivå 0 Tegn og signaler
3 Del uroen		Ta en samtale med dem det gjelder, barnet/ ungdommen/foreldrene så tidlig som mulig og del din uro på en respektfull måte som åpner for videre dialog.	Forbered deg til samtalen, vær så konkret som mulig, ha en nysgjerrig og åpen holdning. Ved behov øv på samtalen og drøft med en kollega, lytt til barnet/ ungdommen/familien og deres innspill.	Den ansatte som eier uroen alternativt nærmeste overordnet etter avtale intern i tjenesten	Samtalemal Snakke Referatmal Gode møter
4 Avklaring		Avklaring om behov for videre oppfølging på nivå 1, 2 eller 3 ut ifra samtalen med barnet/ ungdommen/foreldrene og interne vurderinger. Eller avslutt dersom det ikke er grunn til å gå videre.	På bakgrunn av samtalen med barnet/ungdommen/foreldrene, egne beskrivelser og drøfting med kollega/leder tas det en beslutning om saken avsluttes eller følges opp videre innen to uker. Gå videre til nivå 1, 2 eller 3 avhengig av behov for omfang i oppfølgingen. Ved behov drøft problemstillingen anonymt med kollegaer i andre tjenester.	Den ansatte som eier og har tatt opp uroen Alternativt leder	Uro-sonene Tegn og signaler
5 Avslutt		Saken avsluttes hvis barnet/ungdommen/ familien og du ikke vurderer at det er grunn til oppfølging. Hvis du på et senere tidspunkt blir oppmerksom på det samme barnet/ungdommen/familien gjentar du nivå 0. Dokumenter.	Informasjon til barnet/ungdommen/foreldrene. Dokumentasjon om det som ble gjort og hva man ble enige om.	Den ansatte som eier og har tatt opp uroen Alternativt leder	Dokumentasjon og arkivering etter fagspesifikke retningslinjer

Tiltak i egen tjeneste

Dette nivået beskriver innsatsen som settes i gang internt i egen tjeneste i samarbeid med familien. Uroen er vurdert til behov for oppfølging.

Målet er at innsatsen skal fremme positiv utvikling for barnet/ungdommen/foreldrene. Korte tidsintervaller for evaluering av tiltak og aktiviteter.

Har du mistanke om vold/sekseuell overgrep i nære relasjoner? Ta direkte kontakt med barneverntjenestens vakttelefon 904 00 276 for å drøfte saken.

Foresatte involveres ikke. Ved høy bekymring kontakt politiet parallelt. Se egen handlingsveileder [her](#)

nivå

1

			Hvordan?	Hvem?	Verktøy
1 Planlegging		Definer og konkretiser bekymringen med informasjon du fikk på nivå 0. Tenk gjennom ulike mulige tiltak som du kan presentere i møte med barnet/ungdommen/foreldrene. Drøft med kollega/leder ved behov.	Ta utgangspunkt i det du gjorde på nivå 0. Hva skal løses? Ulike tiltak/aktiviteter tenkes gjennom uten å konkludere. Planlegg møte Inviter barnet/ungdommen og foreldrene til et møte.	Den som eier uroen og har gjennomført nivå 0	Tegn og signaler Samtalemal
2 Oppstart		Gjennomfør møte med familien. Planlegg og avklar innhold i tiltakene sammen med barnet/ungdommen/foreldrene. En felles virkelighetsforståelse er et godt utgangspunkt for å drøfte mulige tiltak, enten på individnivå eller på systemnivå.	I møtet beskriver dere målet barnet/ungdommen/ foreldrene setter og type innsats/tiltak. For hver tiltak i tjenesten, anbefales parallelt en aktivitet som gjennomføres av familien i hjemmet for å nå målet. Sett dato for når tiltakene skal evalueres og avtal tidspunkt for neste møte. Tips: la barnet/ungdommen foreslå tiltak, lag konkrete tiltak og begynn med noe som kan lykkes	Den som eier uroen og er ansvarlig for oppfølgingen	Å utvikle gode tiltak Smarte mål Gode møter Referatmal
3 Gjennomføring		Gjennomfør tiltakene i tjenesten og i hjemmet som dere ble enig om i noen uker/måneder (om mulig, minst en aktivitet i hjemmet som familien har ansvar for)	Tiltakene gjennomføres og dokumenteres iht. tjenestenes rutiner. Dokumentasjon av tiltakene og aktivitetene: hva gjøres/hvordan gjøres det/resultat Oversiktlig tidsintervall på 2 uker – 3 måneder	Ansatte i tjenesten og familien	Dokumentasjon etter fagspesifikke retningslinjer
4 Evaluering		Gjennomfør evalueringsmøte med alle involverte med utgangspunkt i uroen/bekymringen og målene. Gjennomfør innen en oversiktlig tidsintervall på 1–3 måneder.	Innkall til evalueringsmøte. Bruk møtemalen. Er aktivitetene/tiltakene gjennomført? Har aktivitetene/tiltakene bidratt til å nå mål? Ser det ut til at tiltakene bidrar til at målene nås framover?	Den som er ansvarlig i tjenesten for oppfølgingen av barnet/ungdommen/familien	Evalueringsskjema Gode møter
5 Avklaring		Avklar sammen med barnet/ungdommen/foreldrene om tiltak skal avsluttes, videreføres, endres eller utvides ut i fra evalueringsmøte. Ved uenighet om behov for involvering av andre tjenester, motiver, vær åpen om din vurdering og evt steg som gjennomføres på bakgrunn av alvorlighetsgrad.	1. Tiltakene har virket og kan avsluttes. 2. Tiltakene justeres/videreføres. Sett nytt tidspunkt for evalueringsmøte. 3. Det er behov for å involvere andre/flere tjenester. Bli enig om hvilke tjenester. Ved behov drøft anonymt med en annen tjeneste for råd og veiledning. Gå deretter til nivå 2 (én tjeneste) eller nivå 3 (flere tjenester). OBS! Interne tiltak kan fortsette parallelt, overgang til nytt nivå utelukker ikke tiltak på nivå 1.	Den som er ansvarlig i tjenesten for oppfølgingen av barnet/ungdommen/familien	Samtykkeskjema Tjenesteoversikt

Handlingsveileder

Verktøykasse

Rutiner

nivå

0

nivå

1

nivå

2

nivå

3

Samarbeid mellom to tjenester

Dette nivået beskriver samarbeid mellom familien og to tjenester. Dette vil omfatte henvisninger mellom tjenester, råd og veiledning fra en tjeneste til en annen og felles utrednings- og tiltaksarbeid mellom to tjenester. Målet er, som på nivå 1, at prosessen skal fremme positiv utvikling for barnet/ungdommen/foreldrene.

Har du mistanke om vold/sekseuell overgrep i nære relasjoner? Ta direkte kontakt med barneverntjenestens vakttelefon 904 00 276 for å drøfte saken.

Foresatte involveres ikke. Ved høy bekymring kontakt politiet parallelt. Se egen handlingsveileder [her](#)

nivå
2

			Hvordan?	Hvem?	Verktøy
1 Planlegging		Etabler kontakt med den tjenesten som barnet/ungdommen/foreldrene og dere ble enig om å involvere. (unntak: melde- og opplysningsplikten er utløst og annen tjeneste MÅ informeres)	Følg rutinen for kontaktetablering til den enkelte tjenesten (eks. skriftlig henvisning, telefonkontakt, o.l.) Hvis det er aktuelt med kartlegging fra andre, gjennomføres det i forkant av oppstartsmøte etter avtale med foreldrene. Når aktuelle kartlegginger er gjennomført, inviterer du foreldre og samarbeidene instans til et møte. Informer alltid barnet om møte, vurder om barnet/ungdommen skal være med.	Den som eier prosessen i tjenesten på vegne av dem det gjelder	Samtykkeskjema Henvisning etter fagspesifikke retningslinjer
2 Oppstart		Gjennomfør møte for samarbeid med barnet/ungdommen/foreldre og aktuell tjeneste. Tiltakene drøftes og planlegges i dette møte ut ifra mål som settes. Enten tiltak i tjeneste med ekstern hjelp eller hjelp fra flere instanser parallelt.	Bruk møtemalen og planlegg samarbeidsmøte. Sikre involvering og et felles formål med møtet. Tenk gjennom mulige tiltak i forkant av møtet. Drøft mål og tiltak i møtet og lag en plan om type innsats. Husk barnets/foreldrenes stemme. Det anbefales minst en aktivitet i hjemmet som familien har ansvar for. Sett dato for neste møte og evaluering av planen. Tips: lag konkrete tiltak og brukermedvirkning	Den som eier prosessen i tjenesten på vegne av dem det gjelder Avklar hvem som er ansvarlig – videreføring eller endring?	Samtalemal Å utvikle gode tiltak Smarte mål Gode møter Referatmal
3 Gjennomføring		Iverksetting og gjennomføring av tiltakene dere ble enig om. Enten tiltak i tjeneste med ekstern hjelp eller hjelp fra flere instanser parallelt.	Alle som er ansvarlig for et tiltak/en aktivitet gjennomfører og dokumenter iht. tjenestenes rutiner.	Alle som har ansvar for et tiltak	Dokumentasjon etter fagspesifikke retningslinjer
4 Evaluering		Gjennomfør evalueringsmøte med alle involverte med utgangspunkt i bekymringen og målene. Gjennomføres innen 3 måneder.	Innkall til evalueringsmøte. Bruk møtemalen. Er aktivitetene/tiltakene gjennomført? Har aktivitetene/tiltakene bidratt til å nå mål? Ser det ut til at tiltakene bidrar til at målene nås framover?	Alle som har ansvar for et tiltak. Den som er ansvarlig innkaller	Evalueringsskjema Gode møter
5 Avklaring		Avklar sammen med barn/ungdom/foreldrene om tiltak skal avsluttes, videreføres, endres eller utvides ut i fra evalueringsmøte. Er det behov for mer eller annen bistand? Se nivå 3. Ved uenighet om behov for involvering av andre tjenester, motiver, vær åpen om din vurdering og evt steg som gjennomføres på bakgrunn av alvorlighetsgrad	1. Tiltakene har virket og kan avsluttes. 2. Tiltakene justeres/videreføres. (sett nytt tidspunkt for evalueringsmøte) 3. Det er behov for å involvere andre/flere tjenester. Bli enig om hvilke tjenester. Gå deretter til nivå 3 OBS! Overgang til nytt nivå utelukker ikke tiltak på nivå 1 eller 2. Hvis samarbeidet med andre tjenester avsluttes, videreføres oppfølging på nivå 1 ved behov.	Alle som har ansvar for et tiltak. Den ansvarlige har et overordnet ansvar og må sørge for at barnet og foreldrene blir fulgt opp videre. Hjelpeinstansene som er involvert har et ansvar for å sjekke at dette faktisk skjer.	Samtykkeskjema Tjenesteoversikt

Tverrfaglig samarbeid mellom flere tjenester

Dette nivået beskriver samarbeid mellom familien og flere tjenester som krever koordinering mellom flere. Dette omfatter samarbeid der tjenester jobber enten parallelt eller hver for seg.

Målgruppen er barn/ungdom/foreldre med behov for innsats der flere tjenester er involvert i beslutninger, vurderinger og tiltak.

Har du mistanke om vold/sekseuell overgrep i nære relasjoner? Ta direkte kontakt med barneverntjenestens vakttelefon 904 00 276 for å drøfte saken.

Foresatte involveres ikke. Ved høy bekymring kontakt politiet parallelt. Se egen handlingsveileder [her](#)

nivå

3

			Hvordan?	Hvem?	Verktøy
1 Planlegging		Etabler kontakt med de tjenestene som barnet/ungdommen /foreldrene og dere ble enig om å involvere. (unntak: melde- og opplysningsplikten er utløst og annen tjeneste MÅ informeres)	Følg rutinen for kontaktetablering til den enkelte tjenesten (eks. skriftlig henvisning, telefonkontakt, o.l.) Hvis det er aktuelt med kartlegging fra andre, gjennomføres det i forkant av oppstartsmøte etter avtale med foreldrene. Når aktuelle kartlegginger er gjennomført inviterer du foreldre og samarbeidene instans til et møte. Informer alltid barnet om møte, vurder om barnet/ungdommen skal være med.	Den som eier prosessen i tjenesten på vegne av dem det gjelder (alternativt koordinator om familien har dette)	Samtykkeskjema Henvisning etter fagspesifikke retningslinjer
2 Oppstart		Gjennomfør møte for samarbeid med barnet/ungdommen /foreldrene og aktuelle tjenester. Tiltakene drøftes og planlegges i dette møte ut ifra mål som settes.	Bruk møtemalen og planlegg samarbeidsmøte. Sikre involvering og et felles formål med møtet. Tenk gjennom mulige tiltak i forkant av møtet. Drøft mål og tiltak i møtet og lag en plan om type innsats. Husk barnets/foreldrenes stemme. Alle arenaer som barnet oppholder seg på, bør ha et tiltak. Også barnet/ungdom/ foreldrene selv. Sett dato for neste møte og evaluering av planen. Tips: lag konkrete tiltak og brukermedvirkning	Den som eier prosessen i tjenesten på vegne av dem det gjelder	Samtalemal Å utvikle gode tiltak Gode møter Smarte mål Referatmal
3 Gjennomføring		Iverksetting og gjennomføring av tiltakene dere ble enig om. Enten tiltak i tjeneste med ekstern hjelp eller hjelp fra flere instanser parallelt.	Alle som er ansvarlig for et tiltak/en aktivitet dokumenterer hva som gjøres/ hvordan det gjøres/og resultat	Alle som har ansvar for et tiltak	Dokumentasjon etter fagspesifikke retningslinjer
4 Evaluering		Gjennomfør evalueringsmøte med alle involverte med utgangspunkt i bekymringen og målene. Gjennomføres innen 3 måneder.	Innkall til evalueringsmøte. Bruk møtemalen. Er aktivitetene/tiltakene gjennomført? Har aktivitetene/tiltakene bidratt til å nå mål? Ser det ut til at tiltakene bidrar til at målene nås framover?	Alle som har ansvar for et tiltak Den ansvarlige/koordinator innkaller	Evaluerings skjema Gode møter
5 Avklaring		Avklar sammen med barnet/foreldrene om tiltak skal avsluttes, videreføres, endres eller utvides ut i fra evalueringsmøte. Behov for mer eller annen bistand? Gå til trinn 1 ved nivå 3 Ved uenighet om behov for involvering av andre tjenester, motiver, vær åpen om din vurdering og evt steg som gjennomføres på bakgrunn av alvorlighetsgrad.	1. Tiltakene har virket og kan avsluttes. (noen eller alle) 2. Tiltakene justeres/videreføres. (sett nytt tidspunkt for evalueringsmøte) 3. Det er behov for å involvere andre/flere tjenester. Bli enig om hvilke tjenester. Gå deretter til trinn 1 på nivå 3 OBS! Avslutning på nivå 3 utelukker ikke tiltak på nivå 1 eller 2. Hvis samarbeidet med andre tjenester avsluttes, videreføres oppfølging på nivå 1 eller 2 ved behov.	Alle som har ansvar for et tiltak. Den ansvarlige har et overordnet ansvar og må sørge for at barnet og foreldrene blir fulgt opp videre. Hjelpeinstansene som er involvert har et ansvar for å sjekke at dette faktisk skjer.	

Handlingsveileder

Verktøykasse

Rutiner

nivå

0

nivå

1

nivå

2

nivå

3

Barneverntjeneste - Bekymring i andre tjenester

På dette nivået får du en bekymring ovenfor et barn/ungdom/foreldre i din tjeneste. Dette er avklaringsfasen og beskriver aktiviteter som skal konkretisere bekymringen.

Den deles med dem det gjelder på et tidlig tidspunkt og sammen vurderes, om det er behov for ekstra oppfølging og innsats.

Har du mistanke om vold/sekseuell overgrep i nære relasjoner? Ta direkte kontakt med barneverntjenestens vakttelefon 904 00 276 for å drøfte saken.

Foresatte involveres ikke. Ved høy bekymring kontakt politiet parallelt. Se egen handlingsveileder [her](#)

nivå
3.0

			Hvordan?	Hvem?	Verktøy
1 Bekymring oppstår		Du får en alvorlig bekymring ovenfor et barn/ungdom eller foreldre knyttet til trivsel, utvikling og/eller fungering.	Hvis du ønsker råd om du bør melde, kan du kontakte barneverntjenestens mottaksteam på telefon 90 40 02 76 og drøfte saken anonymt. (går til punkt 2+3) Alternativt sende bekymringsmelding (går til punkt 4)	Alle Offentlig ansatte og fagpersoner har plikt til å melde fra til barneverntjenesten hvis de er alvorlig bekymret for et barn. Barn/ungdom/foreldre kan også kontakte barneverntjenesten direkte.	Tegn og signaler Uro-sonene Refleksjonsnotat nivå 0
2 Konkretisering		Barneverntjenesten ber om utdypende informasjon.	Hva er grunnen for bekymringen? Vær så konkret som mulig. Henvis til samtaler, observasjoner og / eller kartlegginger som ble gjort, og eventuelle tiltak som er prøvd ut. Avklaring om og hvordan barnet/ungdommen/foreldrene er informert om bekymringen. Kun i unntakstilfeller skal familien ikke informeres på forhånd.	Alle	Oppfordre til samtale med dem det gjelder Snakke
3 Avklaring		Barneverntjenesten avklarer om bekymringen kvalifiserer til en bekymringsmelding.	Mottaksteam i barnevernstjenesten gir råd og veiledning for videre oppfølging. Veiledning på innhold i bekymringsmelding og om det skal sendes skriftlig.	Mottaksteam/ansatte ved barneverntjenesten	Oppfordre til samtale med dem det gjelder
4 Del bekymring		Bekymringsmelding sendes til barneverntjenesten.	Bruk skjema for bekymringsmelding ved skriftlig melding. Alternativt melding via telefon eks. akutte henvendelser, skriftlig bekymringsmelding ettersendes. Informasjon til barnet/ungdommen/foreldrene. Kun i unntakstilfeller skal familien ikke informeres på forhånd.	Alle	Bekymringsmelding
5 Avslutt		Avklaring av bekymringsmeldingen 1. Henleggelse ELLER 2. Det åpnes undersøkelse for å undersøke bekymringen (Nivå 3.1)	Bekymringsmelding drøftes i barneverntjenestens meldingsteam snarest og innen en uke. Tilbakemelding til offentlig melder innen tre uker etter bekymringsmeldingen er mottatt om det blir henleggelse eller undersøkelse. (privat melder får kun tilbakemelding at bekymringsmelding er mottatt grunnen taushetsplikt)	Barneverntjenestens meldingsteam (leder, avdelingsleder, mottaksteam)	Rutiner for meldingsavklaring hos barneverntjenesten

Handlingsveileder

Verktøykasse

Rutiner

nivå
0

nivå
1

nivå
2

nivå
3

Barneverntjeneste - Bekymring i andre tjenester

På dette nivået er bekymringen vurdert at den skal undersøkes nærmere via barneverntjenesten etter barnevernloven. Barn/ungdom og foreldrene involveres i prosessen og det avklares hvilke andre tjenester/nettverk i familiens liv som skal involveres. Målet er å finne ut hvordan barnet har det og om det er behov for hjelp etter barnevernloven.

Har du mistanke om vold/sekseuell overgrep i nære relasjoner? Ta direkte kontakt med barneverntjenestens vakttelefon 904 00 276 for å drøfte saken.

Foresatte involveres ikke. Ved høy bekymring kontakt politiet parallelt. Se egen handlingsveileder [her](#)

nivå
3.1

			Hvordan?	Hvem?	Verktøy
1 Undersøkelse		Gjennomføring av undersøkelse etter barnevernloven. Barneverntjenesten skal undersøke barnets helhetlige omsorgssituasjon og behov. Undersøkelsen skal gjennomføres systematisk og grundig nok til å kunne avgjøre om det er nødvendig å iverksette tiltak etter loven. Undersøkelsen skal gjennomføres så skånsomt som mulig.	Undersøkelsen gjennomføres etter en individuell tilpasset undersøkelsesplan ut ifra sakens karakter og omfatter blant annet samtaler med barnet/ungdommen, samtaler med foreldrene, hjemmebesøk, innhenting av informasjon fra involverte instanser/nettverk. Undersøkelsen skal gjennomføres innen tre måneder. Mulighet å forlenge fristen til seks måneder ved begrunnet tilfelle. Barneverntjenesten har også mulighet å henlegge undersøkelsen med bekymring, hvor saken gjenåpnes etter seks måneder for ny undersøkelse.	Barnevernkonsulent i undersøkelsesteamet	Undersøkelsesplan
2 Konklusjon		Konklusjon av undersøkelsen: Vedtak om henleggelse og saken avsluttes, eller at saken henlegges med bekymring og saken åpnes igjen innen 6 måneder for ny undersøkelse.	Undersøkelsen konkluderes med henleggelse eller vedtak om tiltak. Tilbakemelding til melder innen tre uker etter endt undersøkelse om resultat. Frivillige hjelpetiltak forutsetter samtykke fra partene (ungdom fra 15 år + foresatte) Pålegg om hjelpetiltak eller omsorgsovertakelse krever at saken fremmes ved fylkesnemnda (rettsinstans).	Barnevernkonsulent i undersøkelsesteamet	Undersøkelsesrapport Vedtak
3 Tiltak		Gjennomføring av frivillige hjelpetiltak	Barneverntjenesten gjennomfører hjelpetiltak i henhold til tiltaksplanen, utarbeidet i samarbeid med barnet/ungdommen og foreldrene. Nettverk eller andre instanser kan være involvert i oppfølging av hjelpetiltak. Samarbeid via samarbeidsmøter / ansvarsgruppemøter for koordinering av innsatser og tiltak.	Barnevernkonsulent i tiltaksteam + alle som har ansvar for et tiltak	Tiltaksplan
4 Evaluering		Evaluering av tiltakene	Tiltakene evalueres i henhold til tiltaksplanen minst hver 3. måned med alle involverte med utgangspunkt i bekymringen og målene. Tiltakene kan avsluttes, fortsette eller endres for å nå målene som ble satt.	Barnevernkonsulent i tiltaksteam, barnet/ungdommen, foreldrene og alle som har ansvar for et tiltak	Tiltaksplan Evalueringsskjema
5 Avslutt		Vedtak om avslutning Eller Vedtak om avslutning av hjelpetiltak	Vedtak fattes ved henleggelse av undersøkelse, avslutning av tiltak og endring av tiltak. Samtykke fra partene (ungdom fra 15 år + foresatte). Avklaring med partene om melder skal ha tilbakemelding etter endt tiltak.	Barnevernkonsulent i tiltaksteam	Vedtak

Barneverntjeneste - Bekymring i andre tjenester

På dette nivået lever barnet i en alvorlig omsorgssituasjon som ikke kan avhjelpes med frivillige hjelpetiltak. Barnevernloven gir anledning til å bruke tvang i noen situasjoner. Fylkesnemnda involveres, som er rettsinstansen for barnevernssaker. Fylkesnemnda avgjør om det skal iverksettes pålagte hjelpetiltak eller om barnet kan bo hjemme.

Har du mistanke om vold/seksuell overgrep i nære relasjoner? Ta direkte kontakt med barneverntjenestens vakttelefon 904 00 276 for å drøfte saken.

Foresatte involveres ikke. Ved høy bekymring kontakt politiet parallelt. Se egen handlingsveileder [her](#)

9

nivå
3.2

			Hvordan?	Hvem?	Verktøy
1 Planlegging		Barneverntjenesten forbereder saken som skal avgjøres ved fylkesnemnda • Pålagte hjelpetiltak • Tvangstiltak ved alvorlige atferdsvansker ungdom • Akuttplassering • Omsorgsovertakelse/tilbakeføring/samvær	Saksfremlegg skrives og sendes sammen med saksdokumentene til juridisk kontor (barneverntjenestens jurister ved barne- og familieetaten) etter drøfting med leder.	Barnevernkonsulent + juridisk kontor	Saksfremlegg Vedtak
2 Konkretisering		Formøte med jurist og vitner	Oppdatert informasjon fra parter (barn/ungdom/foreldrene) og involverte instanser innhentes. Samtale med vitner. Forenklet behandling/samtaleprosess drøftes med parter.	Alle involverte parter	Saksfremlegg Tiltaksplan
3 Avklaring		Sak fremmes til Fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker i Oslo og Viken	Saksfremlegg sendes fra juridisk kontor til fylkesnemnda og saken berammes (sette dato). Gjennomføring av samtaleprosess/forhandlingsmøte hvor barn/ungdom/foreldrene, vitner og barneverntjenesten utaler seg.	Barnevernkonsulent, juridisk kontor, parter, vitner	Saksfremlegg
4 Gjennomføring		Tiltak i tråd med slutning fra Fylkesnemnda iverksettes (alternativt frivillige hjelpetiltak eller avslutning av sak hvis ikke medhold)	Når barneverntjenesten mottar slutning fra fylkesnemnda iverksettes tiltakene i samarbeid med parter og involverte instanser. Avgjørelser fattet av fylkesnemnda kan bringes inn for tingretten innen en måned.	Barnevernkonsulent (avd. tiltak/ avd. omsorg)	Tiltaksplan Omsorgsplan
5 Avslutt		Oppfølging av barnet/ungdommen/foreldrene via barneverntjeneste så lenge det er behov og kravene etter barnevernloven er oppfylt.	Evalueringsav tiltaksplan/omsorgsplan med alle involverte i utgangspunkt i bekymringene og målene. Tiltakene kan avsluttes, fortsette eller endres for å nå målene som ble satt. (Endring av pålagte tiltak i form av økning i omfang/varighet kan kreve nye behandling i fylkesnemnda)	Barnevernkonsulent (avd. tiltak / avd. omsorg)	Vedtak Tiltaksplan Omsorgsplan

Ved mistanke om vold og overgrep mot barn og unge for deg som jobber med barn eller ungdom, er offentlig ansatt eller nabo

SE

- Blåmerker, gjerne flere steder (OBS! mongolske flekker = pigmentflekker)
- Brann- og kuttskader
- Svimmelhet
- Søvn- og spiseproblemer
- Vondt i magen
- Uro og irritabilitet
- Tristhet og tilbaketrekking
- Utagerende eller «pleasende» atferd
- Reaksjoner ved berøring
- Sårhet, smerter i underlivet
- Gjentatte urinveisinfeksjoner, utflod, blod
- Seksualisert atferd
- Selvskading
- Hyppige legebesøk og innleggelser på sykehus (med diffuse symptomer)
- Dårlig tannhelse
- Familien motsetter seg innsyn i familien
- Bruk av rusmidler

Volden kan ha mange ansikter – den kan være fysisk, psykisk, seksuell, eller handle om omsorgssvikt. Den kan også handle om frykt for ny vold eller for at ting blir ødelagt.

Følg intuisjonen din!

Vold og overgrep kan skje i alle familier, uavhengig av sosial bakgrunn.

Prøv å se bak fasaden!

Husk: Å leve med vold har like alvorlig effekt som å bli utsatt selv.

HØR

Prøv å spørre om hva som har skjedd, mens du samtidig ivaretar barnet. Bruk barnets egne ord, vær nysgjerrig og utforskende i spørsmålene. Det holder at du har en sterk mistenke om vold – du trenger ikke la barnet gå inn i mye detaljer.

Start gjerne med:

- Jeg har lagt merke til at...

Beskriv så det du ser:

- du ofte har vondt i magen

- du virker trøtt/trist

- du har blåmerker på armen

Tips!

- ◆ Gjenta det barnet sier
- ◆ Still åpne spørsmål (ikke ledende)
- ◆ Bruk støtteord som *hm, ja, fortell, fortell mer*
- ◆ Gi barnet tilbudet om samtale flere ganger, evt. avtal en ny samtale med barnet
- ◆ Si: - *Jeg er her og kom innom hvis du vil snakke med meg*
- ◆ Ta det i barnets tempo

AVKLAR

Et barn kan fortelle om hendelser hjemme litt plutselig, for eksempel i en samlingsstund, i frikvarter osv. Inviter barnet til samtale/plukk opp tråden på et passende tidspunkt:

- *Da du sa det...tidligere i dag, hva mente du da?*
- *Jeg har ikke vært der, fortell så godt du kan...*
- *Hva skjer videre da?*
- *Du har fortalt meg om...*

Utvist varsomhet og ikke spør for detaljert, det er politiet eller barnehuset som foretar avhør av barnet og ønsker å være den første som spør barnet om detaljene. Få barnet til å fortelle åpent.

Når barnet er ferdig med sin fortelling, bekreft det barnet har sagt, og tydeliggjør at det han/hun har sagt er viktig. **Ikke lov barnet at du ikke skal si det til noen.** Forklar at du må snakke med noen andre voksne om det barnet har fortalt.

Hva gjør du?

- ◆ Noter ned det som barnet har fortalt, så ordrett som mulig. Dokumentasjon er viktig, skriv «mor sier...» «barnet forteller...»
- ◆ Du kan drøfte saken anonymt med barneverntjenesten
- ◆ Drøft gjerne den konkrete saken med en leder/kollega, der dere sammen legger en plan over hvem som gjør hva på hvilket tidspunkt (akutte tiltak, bekymringsmelding, henvise til hjelpeapparat).

NB! Ved mistanke om vold og overgrep mot barn fra foresatte skal IKKE foresatte kontaktes.

AKUTT

Når du har grunn til å tro at et barn utsettes for vold eller overgrep eller kommer til å bli utsatt for det, har du avvergeplikt.

- Ved fysiske skader
- Ved symptomer etter psykisk vold
- Ved alvorlige trusler
- Ved mistanke om seksuell overgrep
- Når barnet viser redsel for å gå hjem
- Når barnet blir hentet av rusede foreldre
- Ved mistanke om nært forestående/ gjennomført kjønnslemlestelse eller tvangsekteskap

Varsle politiet umiddelbart.

Varsle barneverntjenesten/barnevernvakta.

Vurder om barnet skal til lege for å sikre bevis. Din plikt er selve varslingen. Politiet vil etterforske og sørge for avhør ved barnehuset.

NB! Ved mistanke om vold og overgrep mot barn i hjemmet, skal IKKE foresatte kontaktes.

Vær oppmerksom på at faktorer som samlivsbrudd, arbeidsledighet, sykdom, trygd og rusmisbruk i familien kan bety økt risiko for alvorlig vold.

AVVERGEPLIKT

Alle har en personlig plikt til å anmelde eller på annen måte avverge og hindre straffbare forhold.

Avvergeplikten (§196) inntreffer ved straffbare forhold og er et personlig ansvar, uten hensyn til taushetsplikten.

HANDLE

Hva gjør du ved mistanke om at et barn lever med vold i familien eller utsettes for vold eller seksuell overgrep?

Bekymringsmelding sendes til barneverntjenesten

- ◆ Den skal inneholde: Personalie, årsaken til bekymring, beskrivelse av hva du har sett, hørt og når. Oppgi kontaktperson og hva som allerede er gjort.
- ◆ Meldingen sendes i samarbeid med leder. Hvis leder motsetter seg å signere, har du et selvstendig ansvar for å sende meldingen med din underskrift.
- ◆ Barneverntjenesten gir melderens tilbakemelding når meldingen er mottatt og undersøkelsen er avsluttet. Som venn eller nabo får du kun vite om meldingen er mottatt.

Husk! Du skal kun melde fra om din bekymring. Det er barneverntjenesten som undersøker saken og avgjør videre tiltak.

Er du usikker? Ringe barneverntjenesten for å drøfte saken anonymt.

Hvis saken er henlagt, men volden fortsetter?

Ny melding til barneverntjenesten

- ◆ Meld forholdet på nytt til barneverntjenesten, som i mellomtiden kan ha mottatt flere bekymringsmeldinger.

Informasjon om hjelpetilbudene til familien

- ◆ Gi barnet og foreldrene informasjon om vold i nære relasjoner og hjelpetilbudene. Send med brosjyrer og del kontaktinformasjon.

SAMTALE, RÅD, VEILEDNING (dagtid)

Bjerke familiesenter	23439560
Familievernkontoret Oslo Nord	46615120
Bjerke barneverntjeneste	23439470
Barnehuset Konsultasjonsteam	22705650
Alternativ til vold	22401110
Kompetanseteam tvangsekteskap, kjønnslemlestelse, æresrelatert vold	47809050

MELDEPLIKT

Du har en selvstendig plikt til å melde fra til barneverntjenesten ved mistanke om vold og overgrep.

VIKTIGE TELEFONNUMMER - AKUTT

Politi	112 eller 02800
Bjerke barneverntjeneste	90400276
Barnevernvakta	40427777
Oslo Krisesenter	22480380
Oslo Legevakt	23487200

For utfyllende informasjon se [Bydel Bjerkes handlingsplan mot vold i nære relasjoner](#)

Tegn og signaler barn

Tegn og signaler som kan vekke uro/bekymring er bare en indikasjon på at noe kan være galt. Oversikten er kun et hjelpemiddel for å gjøre en mer generelle vurdering om det er grunn til bekymring. Tegn og signaler må brukes i kombinasjon med skjønn og i samtale med barnet/ungdommen/foreldrene det gjelder. En enkel observasjon av ett tegn er ikke ensbetydende med at det er grunn til bekymring. Tegn som vedvarer over tid, eller flere tegn samtidig, gir økt grunn til uro/bekymring.

Har du mistanke om vold/seksuell overgrep i nære relasjoner? Ta direkte kontakt med barneverntjenestens vakttelefon 904 00 276 for å drøfte saken. Foresatte involveres ikke. Ved høy bekymring kontakt politiet parallelt. Se egen handlingsveileder [her](#)

Uro Tegn og signaler hos barn		Positive Tegn og signaler hos barn
Følelsesmessige uttrykk og atferd - Innadvendt, trist, tilbaketrukket, passiv, manglende vitalitet - Slapp, nummen, interesseløs, følelsesløs, lite interessert i omgivelsene - Blir fjern, ser og hører personer om ikke er tilstede - Trøstesløshet, vanskelig å berolige, gråter ofte - Anspent, viser ofte engstelse eller unormal stor engstelse - Irritabel, sinne, raseri, opposisjonell, vansker å regulere sinne og frykt - Veksler mellom å være klamrende og umoden til å være sint og anklagende - Sensitiv eller skvetten for høye lyder og stekt lys, påvirkes lett av uro Atferd og utviklingstrekk - Sterk kroppslig uro sammenlignet med jevnaldrende, lite selvkontroll - Konsentrasjonsvansker - Oppmerksomhetssøkende, kan utløse negative reaksjoner for å oppnå kontakt - Utagerer aggressivt - Forsinket eller tap av ferdigheter eller regresjon av ferdigheter, eks motorisk, språklig, emosjonell, sosialt fungering, renslighet - Selvdestruktiv, setter seg selv i fare, sensasjonssøkende - Stikker av gårde, rømmer, gjemmer seg - Rusvillighet / bruk av rusmidler (viser interesse, tidlig debut) - Involvert i kriminalitet, eks. stjeler eller hæververk - Forteller løgner Annet - Barn forteller/ber om hjelp - Forteller om hendelser knyttet til vold, rus eller psykisk sykdom i hjemmet - Forteller om seksuelle overgrep: Seksualitet hos barn og ungdom eller omsorgssvikt - Barn med omsorgsoppgaver	Sosiale forhold - Forholder seg ikke til regler/sosiale konvensjoner - Har ikke venner/kommer ofte i konflikt med andre barn Mobber eller blir mobbet - Tør/vil ikke snakke om det som er vanskelig - Trekker seg fra sosial samhandling, blir usynlig - Oppmerksomhetssøkende - Ukritisk og kontaktsøkende overfor ukjente voksenpersoner - Avviser/unngår voksenkontakt - Ettergivende atferd (overdreven god oppførsel for å unngå misnøye hos andre, permanent tilpasning, oppfylle andres behov for forventninger) - Mye fravær ved barnehage/skolen Fysiske tegn - Overvekt eller undervekt, dehydrering, vekststagnasjon - Avvik i den fysiologiske utviklingen - Forsinket eller tap av ferdigheter eller regresjon av ferdigheter, eks. motorisk, språklig, renslighet - Enurese, enkoprese (ufrivillig vannlating og avføring) - Trøtthet/søvn-mangel - Upassende klær i forhold til alder og vær - Dårlig hygiene (ustelt, permanent skitten, lukter, dårlig tannhelse, ubehandlede sykdommer, andre plager) - Fysiske plager - Skader på kroppen - Mangelfull medisinsk oppfølging	- Barnet fremstår glad, fornøyd, uthvilt - Tørr å spørre, si ifra og viser følelser - Gir blikk-kontakt ved kommunikasjon - Barnet hjelper andre uoppfordret - Barnet har noen å være sammen med - Har gode relasjoner over tid - Er trygg i møte med andre - Utvikler seg aldersadekvat - Godt selvbilde - Viser faglig fremgang - Aktiv, deltakende og engasjert - Viser læringsglede - Tør å gjøre feil og tør å prøve igjen - Takler motgang - Barnet kan bytte mellom egne og andres behov - Gir plass i leken, men kan også si nei og setter egne grenser - Gleder seg å dra hjem - Forteller om positive hendelser fra sin hverdag/hobber/fritidsaktiviteter - Fremtidsoptimisme

Tegn og signaler ungdom

Tegn og signaler som kan vekke uro/bekymring er bare en indikasjon på at noe kan være galt. Oversikten er kun et hjelpemiddel for å gjøre en mer generelle vurdering om det er grunn til bekymring. Tegn og signaler må brukes i kombinasjon med skjønn og i samtale med barnet/ungdommen/foreldrene det gjelder. En enkel observasjon av ett tegn er ikke ensbetydende med at det er grunn til bekymring. Tegn som vedvarer over tid, eller flere tegn samtidig, gir økt grunn til uro/bekymring.

Har du mistanke om vold/seksuell overgrep i nære relasjoner? Ta direkte kontakt med barneverntjenestens vakttelefon 904 00 276 for å drøfte saken. Foresatte involveres ikke. Ved høy bekymring kontakt politiet parallelt. Se egen handlingsveileder [her](#)

Uro Tegn og signaler hos ungdom		Positive Tegn og signaler hos ungdom
Følelsesmessige uttrykk og atferd - Innadvendt, trist, tilbaketrukket, passiv, manglende vitalitet - Slapp, nummen, interesseløs, følelsesløs, lite interessert i omgivelsene Blir fjern, ser og hører personer om ikke er tilstede - Anspent, viser ofte engstelse eller unormal stor engstelse - Irritabel, sinne, raseri, opposisjonell, vansker å regulere sinne og frykt - Sensitiv eller skvetten for høye lyder og stekt lys, påvirkes lett av uro Atferd og utviklingstrekk - Sterk kroppslig uro sammenlignet med jevnaldrende - Konsentrasjonsvansker - Oppmerksomhetssøkende, kan utløse negative reaksjoner for å oppnå - Utagerer aggressivt - Forsinket eller tap av ferdigheter eller regresjon av ferdigheter, eks motorisk, språklig, emosjonell, sosialt fungering, renslighet - Selvskading, selvdestruktiv, setter seg selv i fare - Stikker av gårde, rømmer, gjemmer seg - Tidlig alkoholdebut - Bruk av illegale rusmidler (viser interesse, tidlig debut) - Involvert i kriminalitet, eks. stjeler eller hærverk - Forteller løgner - Tidlig seksuell debut Annet - Ungdommen forteller/ber om hjelp - Utsatt for seksuelle overgrep, enten som offer eller overgriper - Utsatt for vold enten som offer eller overgriper - Blir utsatt for ekstreme straffetiltak hjemme, vold, utstøtt av familien - Ingen utviklingsstøtte eller trygge rammer hjemme - Sviktende omsorg fra foreldre/voksne	- Ungdom med store omsorgsoppgaver ovenfor foreldrene - Spiseforstyrrelse, depresjon, angst - Viser motstand til å dra hjem Sosiale forhold - Forholder seg ikke til regler/sosiale konvensjoner - Har ikke venner/kommer ofte i konflikt med jevnaldrende - Isolert alene eller i gruppe av ungdom som ikke mestrer skolen Mobber eller blir mobbet - Tør/vil ikke snakke om det som er vanskelig - Trekker seg fra sosial samhandling, blir usynlig - Oppmerksomhetssøkende - Ukritisk og kontaktsøkende overfor ukjente voksenpersoner - Avviser / unngår voksenkontakt, liten voksenkontakt - Ettergivende atferd (overdreven god oppførsel for å unngå misnøye hos andre, permanent tilpasning, oppfylle andres behov for forventninger) - Mye fravær ved skolen, lav grad av mestring Fysiske tegn - Overvekt eller undervekt, dehydrering, vekststagnasjon - Avvik i den fysiologiske utviklingen - Forsinket eller tap av ferdigheter eller regresjon av ferdigheter, eks. motorisk, språklig, renslighet - Trøtthet/søvn-mangel - Upassende klær i forhold til alder og vær - Dårlig hygiene (ustelt, permanent skitten, lukter, dårlig tannhelse, ubehandlede sykdommer, andre plager) - Fysiske plager - Mangelfull medisinsk oppfølging	- Fremstår glad og fornøyd - Tørr å spørre, si ifra og viser følelser - Gir blikk-kontakt ved kommunikasjon - Hjelper andre uoppfordret - Inkludert/noen å være sammen med - Prososiale venner/gode relasjoner over tid - Minst en betydningsfull voksen - Er trygg i møte med andre - Viser faglig fremgang - Tør å gjøre feil/tør å prøve igjen - Takler motgang - Kan bytte mellom egne og andres behov - Kan sette egne grenser - Forteller om positive hendelser fra sin hverdag/hobber/fritidsaktiviteter - Fremtidsoptimisme

Tegn og signaler foreldrene

Tegn og signaler som kan vekke uro/bekymring er bare en indikasjon på at noe kan være galt. Oversikten er kun et hjelpemiddel for å gjøre en mer generelle vurdering om det er grunn til bekymring. Tegn og signaler må brukes i kombinasjon med skjønn og i samtale med barnet/ungdommen/foreldrene det gjelder. En enkel observasjon av ett tegn er ikke ensbetydende med at det er grunn til bekymring. Tegn som vedvarer over tid, eller flere tegn samtidig, gir økt grunn til uro/bekymring.

Har du mistanke om vold/seksuell overgrep i nære relasjoner? Ta direkte kontakt med barneverntjenestens vakttelefon 904 00 276 for å drøfte saken. Foresatte involveres ikke. Ved høy bekymring kontakt politiet parallelt. Se egen handlingsveileder [her](#)

Uro Tegn og signaler hos foreldrenes framferd eller situasjon		Positive Tegn og signaler hos foreldrene
Følelsesmessige uttrykk og atferd • Vold fra partner eller familie • Alvorlig konflikt mellom foresatte • Foresatte som har blitt utsatt for alvorlig omsorgssvikt • Foresatte som har barn i fosterhjem • Psykisk sykdom (kan vise seg i form av å være mentalt overbelastet, har skiftende stemningsleie, opptrer irrasjonelt på bisarre måter) • Fysisk sykdom med innleggelser, smerter, alvorlig funksjonssvikt, dødsangst • Ustabil og uforutsigbar i dårlige perioder (eks. hvor barnet må klare seg selv) • Liten innsikt i egen fungering og hvordan den påvirker barnet • Manglende struktur i hverdagen, eks. faste måltider, rene klær, leggetid, uforutsigbar hverdag • Samarbeider ikke, kommer ikke på møter, holder ikke avtaler • Fremstår som virkelighetsfjern, forvirret eller ruset • Kriminalitet Sosiale forhold • Isolert, lite nettverk • Store økonomiske utfordringer, gjeld, lav inntekt, levekårsutfordringer, enslig forsørger, barnefattigdom • Trangboddhet, dårlig bomiljø, hyppig flytting	Relasjon til barnet • Manglende interesse for barnet, gleder seg ikke over barnet • Avviser barnet når barnet søker kontakt, trenger hjelp, har det vanskelig • Klarer ikke å se barnet når den er sint, frustrert eller redd • Har en lite nyansert oppfatning av barnet sitt – bare snill eller slem • Fiendtlig innstilt til egne barn, gjør barnet til syndebukk • Er ikke bekymret for barnets uttalte vansker, symptomer eller belastninger • Reflekterer lite over hvordan barnet har det, tar ikke barnets perspektiv • Setter egne behov foran barnets eller bruker barnet som middel for å dekke egne behov • Gir barnet for mye ansvar, lar barnet ta vare på familien • Urealistiske forventninger/oppfatninger hva barnet skal mestre • Beskytter ikke barnet mot skremmende opplevelser • Straffer barnet på måter som krenker og skader barnets selvfølelse • Fremstår i hovedsak som sinte, truende eller straffende i samspill med barnet • Gjennomgående manglende kommunikasjon med barnet • Mangelfullt tilsyn / overdreven alders- og utviklingsadekvat tilsyn • Barna hindres i å være sammen med andre, foreldrene trekker seg fra det offentlige • Mangelfull ivaretagelse av barnets behov for medisinsk oppfølging eller tannhelsebehandling	• Positiv ladet kommunikasjon • Autorativ oppdragelse (kontroll og varme) • Struktur og regler • Foreldrene stiller krav og setter grenser • Foreldrene engasjerer seg på barnas arenaer • Foreldrene snakker positivt om barnet • Foreldrene viser godt samspill med barnet: viser at de er glad i barnet og viser anerkjennelse, fanger opp barnets initiativ og signaler og reagerer adekvat på disse, inviterer til samspill og deler felles oppmerksomhet, skape rammer

Tegn og signaler på seksuelle overgrep (1 av 2) Kilde: SISO (2014)

Har du mistanke om vold/seksuell overgrep i nære relasjoner? Ta direkte kontakt med barneverntjenestens vakttelefon 904 00 276 for å drøfte saken. Foresatte involveres ikke. Ved høy bekymring kontakt politiet parallelt. Se egen handlingsveileder [her](#)

Tegn og signaler er bare en indikasjon på at noe er galt. Oversikter er derfor bare et hjelpemiddel for å gjøre en mer generell vurdering av – eller fatte beslutning om – det er grunn til bekymring

	Sosiale reaksjoner	Fysiske reaksjoner	Psyriske reaksjoner
Små barn	• Endringer i atferd • Seksualisert atferd • Overdreven/tvangspreget onani • Uvanlig interesse for og kunnskap om seksualitet utover alder og utviklingsnivå. • Konsentrasjonsvansker • Lek med dukker som illustrerer seksuelle overgrep • Regressiv atferd, babyspråk. Utagering, aggressiv atferd, spark, slag, biting • Hyperaktivitet • Følelser av frustrasjon og sinne • Frykt for og aversjon mot bestemte personer eller steder • Umotivert gråt • Konsentrasjonsvansker i lek og samspill med andre • Tausket • Påføre selvforskyldt smerte, stanger hodet i ting, dra i håret, skjære i kroppen eller i bilder	• Rødhet, irritasjon rundt kjønnsorganene og i endetarmsåpning • Smerte, kløe, utslett rundt kjønnsorganene og i endetarmsåpning. Blødning fra kjønnsorganene og endetarmsåpning • Blærekatarr, skjedekatarr • Blod i underbuksa • Har problemer med å gå eller sitte • Mage- og fordøyelsesproblemer • Klager over uvelhet • Putter gjenstander inn i skjeden og endetarm • Ufrivillig vannlating, encoprese • Sprekker i munnen, munnsår • Pådrar seg seksuelt overførbare sykdommer • Svelgeproblemer, ubehag til bestemte matvarer • Uvanlig kroppslukt (sæd) • Følger ikke normal vekstkurve	• Humørsvingninger • Tristhet • Angst • Uforklarlig gråt, skriketokter, mareritt, redd for å sovne. Utviser likegyldighet, robot- lignende oppførsel. Ensomhet. • Isolasjon • Reagerer ikke på kontakt fra andre, trekker seg inn i seg selv. Mistillit til voksne • Utrygg tilknytning. Dissosiasjon. Ukritisk i kontakt med andre
Skolebarn	Samme som over, og i tillegg: • Lærevansker, mangel på konsentrasjon. • Utviser voksen seksuell atferd, forførende, flørt. • Påfallende antrekk. Begynnende selvdestruktiv atferd. Tap av ferdigheter. Begynnende utvikling av beskyttelsesstrategier. Mobbing. • Begynnende selvmordstanker.	• Psykosomatiske klager over smerter i underlivet, hodepine, magesmerter etc. • Vanskeligheter med kroppskontakt, berøring, mangel på beskjedenhet. • Mangelfull eller overdreven personlig hygiene.	• Lav selvfølelse • Maktesløshet • Apati • Skyldfølelse • Skamfølelse • Begynnende depresjon • Innadvendthet
Tenårene	• Selvskading, selvmordstanker og forsøk • Spiseforstyrrelser • Alkohol- og narkotikamisbruk • Utviser pseudomodenhet • Hemmelighetsfull, skamfull • Utvikling av spesielt kroppsspråk, kroppsholdning og ganglag	• Tidlig seksuell aktivitet • Tidlig graviditet og abort • Forsøk på å holde tilbake fysisk utvikling	• Depresjon • Mistillit til andre • Manglende identitetsfølelse • Forvirring omkring kjønnsidentitet • Økt skyld- og skamfølelse

Tegn og signaler på seksuelle overgrep (2 av 2) Kilde: SISO (2014)

Har du mistanke om vold/seksuell overgrep i nære relasjoner? Ta direkte kontakt med barneverntjenestens vakttelefon 904 00 276 for å drøfte saken. Foresatte involveres ikke. Ved høy bekymring kontakt politiet parallelt. Se egen handlingsveileder [her](#)

Tegn og signaler er bare en indikasjon på at noe er galt. Oversikter er derfor bare hjelpemidler for å gjøre en mer generell vurdering av – eller fatte beslutning om – det er grunn til bekymring

16

	Positive og normale tegn og signaler Les mer	Fysiske reaksjoner Les mer	Psykkiske reaksjoner Les mer	Verktøy Les mer
Små barn	• Kan leke leker med seksuell innhold som er preget av å være • Spontan • Jevnbyrdig • Frivillig • Nysgjerrig • Uten skam og skyldfølelse • Interessert i forskjell gutt - jente • Opptatt hvor barn kommer fra • Lite blyghet og kan vise seg fram • Ord om kjønnsorganer er interessant	• Seksuelle leker andre barn reagerer negativ på • Lek som ikke er spontan, frivillig, nysgjerrig og uten skam • Overdreven interesse for seksuelle aktiviteter • Barnet viser påfallende voksenkunnskap om sex (eks. gjennomføre samleie, prøve å kysse, slikke andres barn kjønnsorgan eller oppfordre til å gjøre det mot dem) • Putte gjenstander i vagina eller rumpe hos seg selv eller hos andre • Vedvarende lek med avføring • Seksuelle aktiviteter hvor det er tydelig forskjell i alder og modenhet	• Forteller om overgrep • Forteller å hate sitt eget kjønn eller ta avstand fra det • Handlinger som er preget av tvang • Kler av andre • Ta på andres kjønnsorganer • Seksuelle handlinger som gjør vondt eller er uønsket • Likegyldig å skade andre barn • Viser seksualitet som er aggressivt • Ta initiativ til seksuell handling ovenfor barn som er ynge, mer umoden eller mer sårbare • Bestikkelser, hemmeligholdelse, eller trusler • Seksuell omgang med dyr	Bekymringsbarometer seksuell atferd barn 2–5 år
Skolebarn	• Kan leke • Gjensidig, nysgjerrig, uten skam • Blotting kan være en del av leken • Det kan være spennende å kle seg ut som det motsatte kjønn • Stygge ord kan være veldig spennende • Privatiseringen rundt egen seksualitet starter, vil være privat på do eller ved skrift av tøy	• Overdreven interesse utover naturlig nysgjerrighet • Snakker om det konstant • Overdreven interesse for pornografi • Tilby seg, seksuell tilbyende • Delta i seksuell lek hvor det er tydelig forskjell i alder, modenhet • True, tvinge, overtale andre barn • Viser til kunnskap om seksualitet som ikke er passende for alder (oralsex, prøve samleie eller innføre gjenstander) • Kraftig irettesettelse demper ikke atferden	• Forteller om overgrep • Hater sitt eget kjønn eller ta avstand fra det • Handlinger preget av tvang (kle av andre, ta på kjønnsorganer, handlinger som gjør vondt eller er uønsket) • Likegyldig å skade andre barn • Viser seksualitet som er aggressiv • Barnet ta initiativ til seksuell lek med barn som er yngre, umoden, mer sårbare • Tvang, bestikkelser, hemmeligholdelse, trusler • Seksuell omgang med dyr	Bekymringsbarometer seksuell atferd barn 6–10 år
Tenårene	• Kan leke seksualiserte leker med jevnaldrende • Kan søke pornografi på nettet • Veldig interessert i alt som dreier seg om sex • Seksualiserte banneord er vanlig • Privatisering av seksualitet, gjør mye for å skjule seksualitet foran foreldrene • Onani skjult for foreldrene, men ikke nødvendigvis like skjult for venner • Tid med mye usikkerhet og man kan være lett påvirkelig	• Grenseskridende atferd som ikke er passende for alder • Leker og aktiviteter som medfører klager fra andre barn • Aktiviteter som fører til redsel, skam, skyld eller er preget av bestikkelser, trusler, tvang • Overdreven bruk av pornografi og fiksering på sex • Prøve å få andre barn eller voksne til å ta på sine kjønnsorganer, eller utføre/motta oralsex • Prøve å gjennomføre samleie før pubertet • Kraftig irettesettelse demper ikke atferden	• Forteller om overgrep • Kan være tvunget til hemmeligholdelse • Krenker andre barn seksuelt, med tvang eller lurere yngre og mer sårbare barn • Likegyldig til om handlingen skader eller gjør vondt for andre barn • Seksuelle uttrykket kan være mindre tydelig, eks. oppfordrende ovenfor voksne, beføle andre personer eller bluferdighetskrenkende på annet vis • Kjønnssrolleleker kan være preget av aggressivitet • Reagerer på kriser med seksuelle handlinger • Seksuell omgang med dyr	Bekymringsbarometer seksuell atferd barn 11–14 år

Handlingsveileder

Verktøykasse

Rutiner

nivå
0nivå
1nivå
2nivå
3

Tegn og signaler på mobbing

Kilde: SISO (2014)

Tegn og signaler er bare en indikasjon på at noe er galt. Oversikter er derfor bare hjelpemidler for å gjøre en mer generell vurdering av – eller fatte beslutning om – det er grunn til bekymring

Har du mistanke om vold/seksuell overgrep i nære relasjoner? Ta direkte kontakt med barneverntjenestens vakttelefon 904 00 276 for å drøfte saken. Foresatte involveres ikke. Ved høy bekymring kontakt politiet parallelt. Se egen handlingsveileder [her](#)

Tegn som indikerer at noen blir mobbet

- Uforklarlige skader
- Mistet eller ødelagt klær, bøker, elektronikk, eller smykker
- Hyppig hodepine eller magesmerter, kvalme eller etterlikne sykdom
- Endringer i spisevaner, som plutselig hoppe over måltider eller overspising. Barn kan komme hjem fra skolen sultne fordi de ikke spiser lunsj.
- Søvnproblemer eller hyppige mareritt
- Fallende karakterer, tap av interesse for skolearbeid, ønsker ikke å gå til skolen
- Plutselig tap av venner eller unngå sosiale situasjoner
- Følelsen av hjelpeløshet eller redusert selvfølelse
- Selvdestruktiv atferd som å rømme hjemmefra, å skade seg selv, eller snakke om selvmord

Tegn som tyder på at noen mobber andre

- Deltar i fysiske eller verbale slagsmål
- Har venner som mobber andre
- Er mer aggressiv
- Har uforklarlige ekstra penger eller nye eiendeler
- Legge skylden på andre for sine problemer
- Ikke ta ansvar for sine handlinger
- Bekymre seg om eget omdømme eller popularitet

Uro sonene

Bekymringsfri tilstand	Liten uro		Gråsonene		Stor uro	
Ikke urolig i det hele tatt	En anelse urolig; sterk tiltro til egne muligheter	Urolig gjentatte ganger; god tiltro til egne muligheter	Voksende uro; svekket tiltro til egne muligheter	Stor uro; de egne ressursene begynner å ta slutt	Store og omfattende bekymringer; barnet i faresonen. Vanskelig for selv å finne veien ut	Veldig store bekymringer; barnet er i umiddelbar fare. Umulig å selv finne veien ut
		Har overveid behovet for å sette inn mer ressurser	Overveier å be om tilleggsressurser og øke kontrollen	Kjenner klart at det finnes et behov for tilleggsressurser samt øke kontrollen	Tilleggsressurser og kontroll må settes inn raskt	En forandring i barnets situasjon må gjennomføres

Refleksjonsnotat-nivå 0

Dette skjema kan brukes i urofasen nivå 0 for å kartlegge eller systematisere din uro ovenfor et barn/ungdom/foreldre du har blitt oppmerksom på. Vær så konkret som mulig om dine observasjoner uten å fortolke hva årsaken kan være. Hva er det man faktisk ser og hører? Fylles ut i det du kjenner uroen.

OVERSIKT OVER URO-SONENE

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
INGEN URO	LITEN URO	GRÅSONE			STOR URO	
Det går bra med den det gjelder.	Jeg kjenner meg litt urolig for den det gjelder. Jeg har stor tiltro til at vi vil få til en endring i situasjonen.	Jeg kjenner meg mer og mer urolig for den det gjelder. Jeg/vi har prøvd flere tiltak, men ingenting har ført frem. Jeg kjenner meg usikker på situasjonen, er dette et problem eller er det meg som misforstår?			Jeg har stor bekymring for den det gjelder. Barnet er i fare. Situasjonen må endres!	Barnet er i umiddelbar fare. Situasjonen må endres øyeblikkelig!
Vi i barnehagen/på skolen/i tjenesten ser at barnet og familien klarer utviklingsoppgavene. Vi lykkes med våre oppgaver.	Jeg har kjent uro for barnet/ungdommen/foreldrene en eller flere ganger. Her er det faktoren som belaster. Jeg har stor tro på at jeg kan engasjere barn og foreldre i et samarbeid om saken, og vi er flere i barnehagen/på skolen/i tjenesten som kan bidra.	Jeg holder på å miste troen på egen evne til å hjelpe. Jeg trenger tilleggsressurser.	Jeg trenger hjelp med dette!	Tilleggsressurser og kontrolltiltak må settes inn.	En umiddelbar og omfattende endring i barnets/den det gjelder sin situasjon er påkrevd.	

Hvem er du urolig for?

Eksempel: fysisk, sosialt, psykisk, læringsevne, språk

Grad av uro
1-7

Hvilken relasjon eller rolle har du til den du er urolig for?

Eksempel: fysisk, sosialt, psykisk, læringsevne, språk

Grad av uro
1-7

Hvilken kontakt har du med den det gjelder? Treffpunkt, aktiviteter.

Eksempel: fysisk, sosialt, psykisk, læringsevne, språk

Grad av uro
1-7

Hva bekymrer/uroer deg? Beskriv med egne ord hva du ser og hører.

Eksempel: fysisk, sosialt, psykisk, læringsevne, språk

Grad av uro
1-7

Hvilke ressurser har den du er urolig for og hvordan kommer de til uttrykk?

Eksempel: fysisk, sosialt, psykisk, læringsevne, språk

Grad av uro
1-7

Hvilke utfordringer/risikofaktorer har den du er urolig for og hvordan kommer de til uttrykk?

Eksempel: fysisk, sosialt, psykisk, læringsevne, språk

Grad av uro
1-7

Hvor bekymret/urolig er du? (kryss av for riktig sone)

- ☐ Ingen uro ☐ Liten uro/bekymring ☐ Grå uro-/bekymringssonen ☐ Alvorlig bekymring

Vurder om det er forhold ved tjenesten/systemnivå som påvirker situasjonen

Eksempel: fysisk, sosialt, psykisk, læringsevne, språk

Grad av uro
1-7

Vurder om det er forhold ved hjemmet og nærmiljøet som påvirker situasjonen

Eksempel: fysisk, sosialt, psykisk, læringsevne, språk

Grad av uro
1-7

Å ta opp uroen/bekymringen

Neste steg er å ta opp uro/bekymring. Reflekter over følgende:

- Hva tror du skjer dersom du ikke tar opp din undring og snakker om den?

- Er det noe som hindrer deg i å ta opp dette?

- Hvordan kan du ta opp uro/bekymring på en god måte?

- Når og hvor vil du ta opp uro/bekymring?

Dato Underskrift

Samtalemal

Dette skjema kan brukes **internt** for å forberede samtalen du skal ha med et barn/ungdom/foreldre hvor du tar opp din uro/bekymring du har blitt oppmerksom på. Denne samtalen holdes så raskt som mulig etter at uroen har oppstått. Fokus på tidlig dialog og involvering. Målet med samtalen er å avklare om det er behov for oppfølging og etablere et samarbeid med dem det gjelder.

Samtale med barn og ungdom? Inspirasjon og øvelser www.snakkemedbarn.no

1. Hvordan tar du opp din uro/bekymring og dine ønsker om samarbeid?

Formuler ideer og tanker rundt ulike alternative måter du kan uttrykke deg på. Hvordan kan du komme raskt til saken?

2. Hvordan formidler jeg uroen så konkret og tydelig som mulig at mottakeren forstår, uten at det oppleves som en trussel, men inviterer istedenfor til dialog og samarbeid?

3. Hvilke styrker og ressurser kan du se hos den du skal snakke med og hva kan du fortelle til vedkommende om det? Løft fram det som er positivt.

4. Hvordan kan du foreslå et samarbeid? Hva kan dere gjøre på hver deres kant og/eller sammen for å bedre situasjonen?

5. Hva tror du kommer til å skje i løpet av samtalen? Hvem reagerer på hvilken måte?

6. Hva tror du kan bli utfallet og resultatet av samtalen?

7. Dersom du antar at samtalen kommer til å forverre muligheten for videre dialog og samarbeid, gå tilbake og tenk på:

- a) Hva er det du faktisk behøver den andres hjelp til
- b) Hvordan kan du få denne hjelpen. Kan du reformulere ditt tilbud om samarbeid på nytt?

8. Hvilke rammer trengs for denne samtalen for å tilrettelegge for en god dialog?
Når og hvor vil du ta opp uroen?

Samtalen er ofte ulik fra sak til sak, viktig med skjønn. Formell innkalt/uformell kort, personlig/telefon, tid, sted, behov for tolk

Forslag til struktur

- Velkommen
- Kort bakgrunn for samtalen – del uroen
- Be barnet/ungdommen/foreldrene om innspill på hva de tenker om det de hører.
- Utforsk sammen hva observasjonen og uroen bunner i.
- Bli enig om hva som er ønsket situasjon, hva vil vi se og når?
- Bli enig om hva som gjøres i første omgang (tiltak). Er det ikke grunn til videre uro avsluttes.
- Spør barn/ungdom/foreldrene om samtalsens nytteverdi.

Etter samtalen

Hvor urolig/bekymret er du etter samtalen? (kryss av for riktig sone)

☐ Ingen uro ☐ Liten uro/bekymring ☐ Grå uro-/bekymringssonen ☐ Alvorlig bekymring

Hva er du fortsatt urolig/bekymret for?

Er det behov for iverksette tiltak? ☐ Ja ☐ Nei

Hva kan du gjøre for å redusere denne uroen/bekymringen?

1	Forberedelse før møtet	Avklaringer	a) Avklar formål med møtet og hvem som skal delta med barnet/ungdom/foreldrene. b) Innhent samtykke ved behov (samtykkeskjema).
		Møteinnkalling	c) Sett opp dagsorden, tidsramme og møtested. d) Send ut møteinnkalling med formål for møte.
2	Velkommen	Lag en inkluderende ramme for møtet	a) Ta imot møtedeltakerne. b) Ønsk velkommen og fortell kort om hvorfor møtet avholdes. c) Kort presentasjonsrunde av deltakerne; navn og rolle. d) Avklare hvem som skriver referat. Bruk referatmal . d) Beskriv status; kort gjennomgang av historikk ved behov.
3	Nåsituasjon	Gjennomgang av status	a) Barnet/ungdommen/foreldrene får snakke først dersom de ønsker det. Beskriver nåsituasjonen, både ressurser og utfordringer. Invitasjon til å komme med utfyllende / korrigerende opplysninger når det tas runde blant deltakerne.
	Skap en felles forståelse	Felles målsetning	b) Målsetning: Hva ønsker barnet/ungdommen/foreldrene hjelp til? Hva er målsetningen med innsatsen? Drøft og still hverandre spørsmål for å klargjøre behovet på tvers. c) Hva fungerer/ ikke fungerer av tiltak og aktiviteter som er utprøvd? Er målsetningen fra forrige gang den samme? Bruk evalueringsskjema . e) Innspill og refleksjoner fra deltakerne i møtet.
4	Veien videre	Hva skal det jobbes (videre) med?	a) Drøft tiltak og handlingsmuligheter som kan være aktuelle med utgangspunkt i situasjonen slik den er nå og den aktuelle målsetningen. Møtedeltakerne foreslår tiltak ut fra hva egen tjeneste kan bidra med for å nå målsettingen.
		Valg av tiltak	b) Hvilke tiltak/aktiviteter skal igangsettes, videreføres og hvilke skal eventuelt avsluttes? Bruk evalueringsskjema . c) Tydeliggjør målsettingene for tiltakene/aktivitetene for alle deltakere.
		Neste møte	c) Koordiner tiltakene og skriv ned hvem som er ansvarlig. d) Planlegg når tiltakene skal evalueres og neste møte finne sted.
5	Avslutning	Oppsummering	a) Hva var formålet med møtet? Kom vi i mål? b) Er det noen andre avklaringer som må gjøres før vi avslutter? c) Er det noen som skal orienteres om det vi har besluttet i møtet? Hvem gjør det?
		Evaluering av møtet	d) Spør barn/ungdom/foreldre om møtets nytteverdi. Hva har fungert bra og hva kan gjøres annerledes til neste møte, både struktur og innhold?
		Takk for møtet	e) Takk for møte og avslutt. Når møtet er avsluttet er vi ferdige med å snakke om barnet/familien. Møtet skal ikke fortsette ute på gangen.

SMARTE mål

Smarte og spesifikke mål gir målrettede tiltak. Det skal være nøye sammenheng mellom det som skal endres og målene. Målene vi lager, blir forventningene til hva som skal skje. Når dere utformer mål i fellesskap, blir det også et felles eierskap til å få dette til.

Mål bør være spesifikke, målbare, aksepterte, realistiske, tidsbestemte og enkle.

Spesifikke

Målet er konkret og står i sammenheng med det som skal oppnås. Det er avklart hvorfor dette målet er viktig.

Målbare

Konkrete mål-indikatorer settes. Hvordan kan vi se og merke at målet er oppfylt? Noter hva du skal måle mot (nåsituasjonen) og definer hvordan måloppnåelsen skal måles (eksempel barnets uttalelser om to måneder).

Aksepterte

Barnet, ungdommen, foreldrene har eierskap til målet.
Målet er positivt formulert, relevant og gjennomførbart for familien.

Realistiske

Målet er oppnåelig og vi har de nødvendige forutsetninger og de ressursene vi trenger ut ifra det som skal endres.

Tidsbestemte

Det er satt en oversiktlig tidsperiode for gjennomføring og evaluering av måloppnåelsen.
Det er satt en ramme når målet/delmålet skal være oppnådd.

Enkle

Målene er lett å forstå og la seg gjennomføre.

Mål

For å sikre at målene skal være spesifikke og målbare, er det nyttig å utforme dem etter følgende prinsipper: *Skriv målet i presensform (eksempel: skriver, snakker, går), betingelser for tid og sted, og hvordan skal det se ut når målet er nådd.*

Ønsket fremtid og/eller situasjon

.....

.....

.....

.....

.....

Generelt overordnet mål

.....

.....

Spesifikke delmål

.....

.....

.....

Sted og dato

Å utvikle gode tiltak

Fremgangsmåte

Brukes i samarbeidsmøter med familien og andre tjenester

Hensikt

Verktøyet brukes for å utvikle gode og målrettede tiltak.

Prioritering

Er det en kompleks utfordring, bli enige om å prioritere;

Hva kan dere gjøre noe med?

Opprettholdende faktorer

De sentrale spørsmålene er:

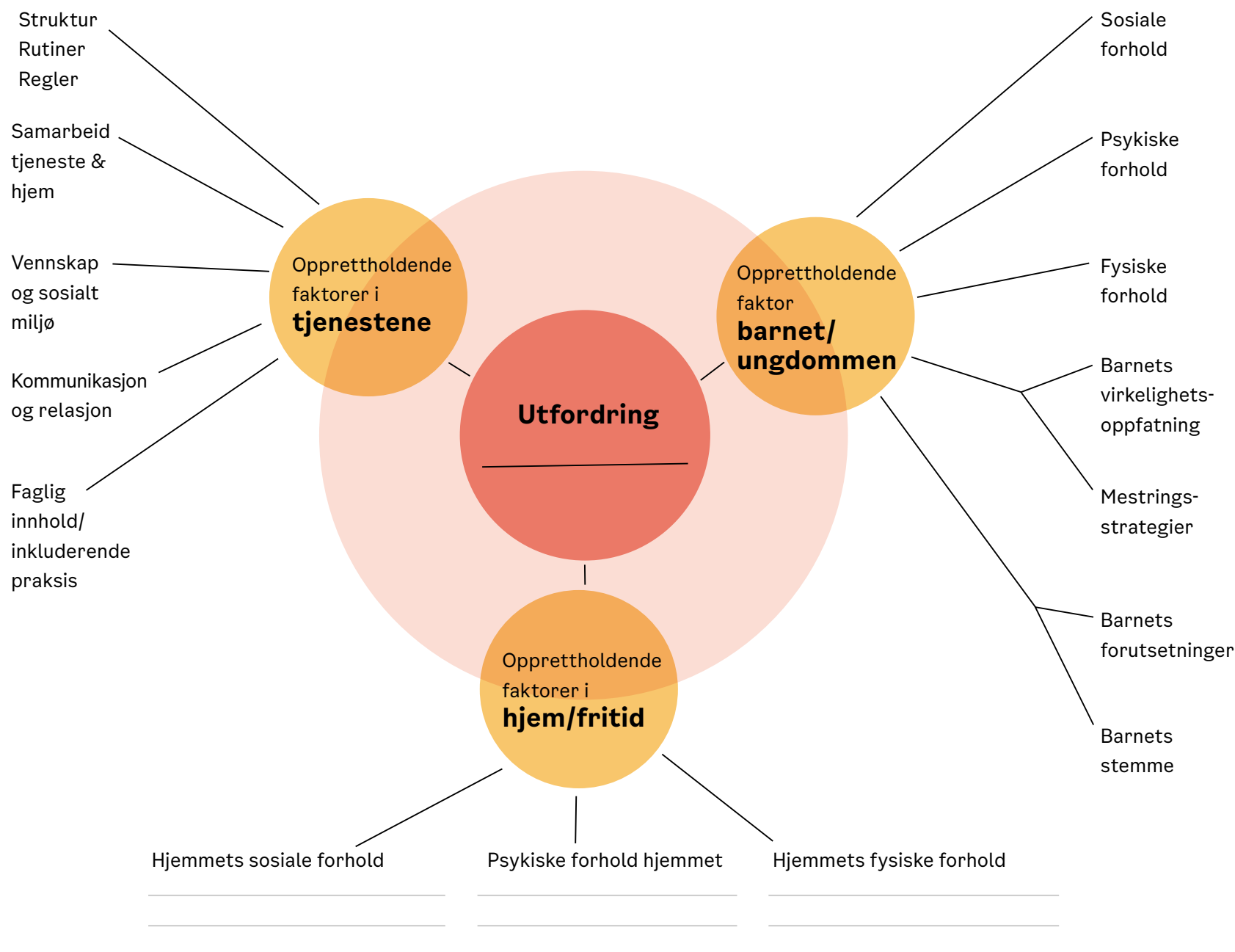
- Hvor kommer utfordringen fra?
- Hvilke faktorer opprettholder den?

Hvor settes det inn tiltak?

- Hvilke opprettholdende faktorer har vi størst mulighet for å endre?
- Hvilken kunnskap har vi om disse temaene?
- Hva kjennetegner måloppnåelsen?/ "Hvilken endring ønsker vi å se?"
- Hva vet vi om virksomme tiltak i liknende saker?

25

Kilde: Læringsmiljøseneteret, UIS // Læringsmiljøteamet, Oslo kommune

Handlingsveileder

Verktøykasse

Rutiner

nivå
0

nivå
1

nivå
2

nivå
3

Samtykke til tverrfaglig samarbeid

Offentlige tjenester og personer kan samarbeide og dele taushetsbelagte opplysninger når det foreligge samtykke fra barnet, foresatte eller verge. Målet er å gi deg best mulig hjelp. Samtykket gjelder kun informasjon som til enhver tid er nødvendig for å gi deg et koordinert tilbud og en best mulig tjeneste. Samtykket skal være informert, frivillig og skriftlig for å være gyldig.

Navn (barnet) fødselsdato

Navn foresatte 1 fødselsdato tlf.

Navn foresatte 2 fødselsdato tlf.

☐ Jeg samtykker ikke

☐ **Jeg samtykker til at saksansvarlige i tjenesten kan utveksle nødvendig informasjon.**

Dette samtykket gjelder frem til dato eller til jeg velger å trekke samtykket helt eller delvis tilbake som helst.

Følgende tjenester, nettverk, familie kan involveres: (tjenestested, evt. navn ved privatperson, telefon)

☐ Barnehage	☐ Pedagogisk fagsenter	☐ PPT	☐ Andre:
☐ AKS	☐ Skole	☐ Helsestasjon	
☐ Skolehelsetjeneste	☐ Barneverntjeneste	☐ Fastlege	
☐ Tannlege	☐ NAV	☐ Forebyggende tjenester	
☐ Tverrfaglig ressursteam	☐ Salto-koordinator	☐ Oslohjelpa	
☐ Frivillig sektor	☐ Helse- og omsorgstjeneste	☐ Familie (spesifiser)	
☐ Spesialhelsetjeneste (spesifiser)	☐ Nettverk (spesifiser)		

☐ **Jeg har fått informasjon om de ulike tjenestene listet opp**

☐ Jeg tillater at følgende informasjon kan gis og deles (eks. helse, sosialt situasjon, økonomi, familie, skole, arbeid eller annet)

☐ Begrensninger hva som ikke kan deles (eks. helse, sosialt situasjon, økonomi, familie, skole, arbeid eller annet)

☐ Dersom det er ønskelig at deling av informasjon skal graderes/ikke gjelder alle, kan dette spesifiseres her

Oslo

- Jeg er informert om hva samtykket innebærer.
- Jeg vet hvilke opplysninger skal deles av hvem på hvilken måte, hva de skal brukes til og at det ikke skal deles flere opplysninger enn nødvendig.
- Jeg vet at jeg kan nekte at opplysninger om spesielle forhold deles, eller at konkrete tjenester eller enkeltpersoner kun får bestemte opplysninger. Dette overstyrer ikke fagpersonens meldeplikt.
- Jeg kjenner barnets rettigheter; barnets rett til medvirkning gjelder alle forhold vedrørende barnet. Det skal legges økende vekt på barnets mening ut fra alder og modenhet. Fra 12 år skal barnets mening gis sterk vekt. Fra 15 år skal barnet selv samtykke til fritak fra taushetsplikten. Fra 16 år samtykke i helsehjelp.
- Jeg kan trekke samtykket helt eller delvis tilbake når som helst.
- Jeg har fått forklart hva jeg samtykker til på et språk jeg forstår

Sted **Dato**

Barnets signatur (fra 15 år)	Signatur foresatt	Signatur foresatt

Samtykke er innhentet av **Tjenestested**

Oslo

Møtereferat

Navn barn/ungdom/foreldre Tid/dato

..... Sted

Møtedeltaker Referent

Beskriv nåsituasjonen. Hva vet vi?

.....

.....

.....

.....

Hva er ønsket situasjon? Hva skal det være fokus på?

.....

.....

.....

.....

Avtaler

Tiltak	Ansvar	Frist

Ved eget ønske skal barnet/ungdommen være tilstede under møte. Alternativt sikre at barnets stemme tas med i møte. Barnet/ungdommen skal informeres i etterkant hva som kom fram i møte.

Hvem skal orientere barnet/ungdommen?

Tid og sted neste møte

Hvem skal delta

Signatur 1	Signatur 2	Signatur 3
------------	------------	------------

Kopi av referatet sendes til: ☐ alle tilstede ☐ følgende personer

.....

Evalueringsskjema

Mal for evaluering av tiltak og aktiviteter i samarbeid med familien og involverte tjenester

Navn Fødselsnummer

Referent Sted/Dato

Tilstedet

Forfall

Hva er situasjonen nå?

Hvordan opplever barnet, ungdommen, foreldrene, tjenesten effekten av tiltakene og aktivitetene?

Barnets stemme (Barnets subjektive opplevelse skal legges til grunn. Tjenesten skal legge til rette for at barnet blir hørt)

.....

.....

Foreldrenes stemme

.....

Tjenestens stemme

.....

Evaluering av tiltak / aktiviteter

Tiltak/aktivitet	Evaluering (ble planlagt tiltak gjennomført og fulgt opp på en god måte?)	☐ videreføres ☐ tilpasses ☐ utvides ☐ avsluttes
	☐ Ja/ ☐ Nei Kommentar:	☐ Videreføres ☐ Tilpasses ☐ Utvides ☐ Avsluttes
	☐ Ja/ ☐ Nei Kommentar:	☐ Videreføres ☐ Tilpasses ☐ Utvides ☐ Avsluttes
	☐ Ja/ ☐ Nei Kommentar:	☐ Videreføres ☐ Tilpasses ☐ Utvides ☐ Avsluttes
	☐ Ja/ ☐ Nei Kommentar:	☐ Videreføres ☐ Tilpasses ☐ Utvides ☐ Avsluttes

Tid og sted neste møte.

Kopi av evalueringen sendes til: ☐ alle tilstede ☐ følgende personer

BTI-Handlingsveileder

-Bedre Tverrfaglig Innsats for tjenester i Bydel Bjerke

RVTS ressurser: <https://www.rvts.no/ressurser>

RVTS øst: informasjonsvideoer <https://www.rvtsost.no/verktøy>

Kvalitet i Oslobarnehagen: <https://www.oslo.kommune.no/barnehage/kvalitet-i-barnehagen/>

Kvalitet i Osloskolen: <https://www.oslo.kommune.no/skole-og-utdanning/kvalitet-i-osloskolen/>

Nasjonale retningslinjer for helsestasjon, skolehelsetjeneste og helsestasjon for ungdom: <https://www.helsedirektoratet.no/retningslinjer/helsestasjons-og-skolehelsetjenesten>

Tjenester og tilbud i Bydel Bjerke: <https://www.oslo.kommune.no>

Seksuelle overgrep: [Seksualitet hos barn og ungdom](#)

Trafikklyset: <https://www.seksuellatferd.no/trafikklys/>

Mobber eller blir mobbet: <https://www.oslo.kommune.no/skole-og-utdanning/elevenes-velferd/mobbing-i-skolen/#gref>

Et trygt og godt barnehagemiljø: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/barnehagemiljø/>

Versjon 1. 2022

Redaksjon: Prosjektgruppe BTI i samarbeid med involverte tjenester

Ansvarlig redaktør og kontaktperson: [Maren Hofmann-Stuen](#)